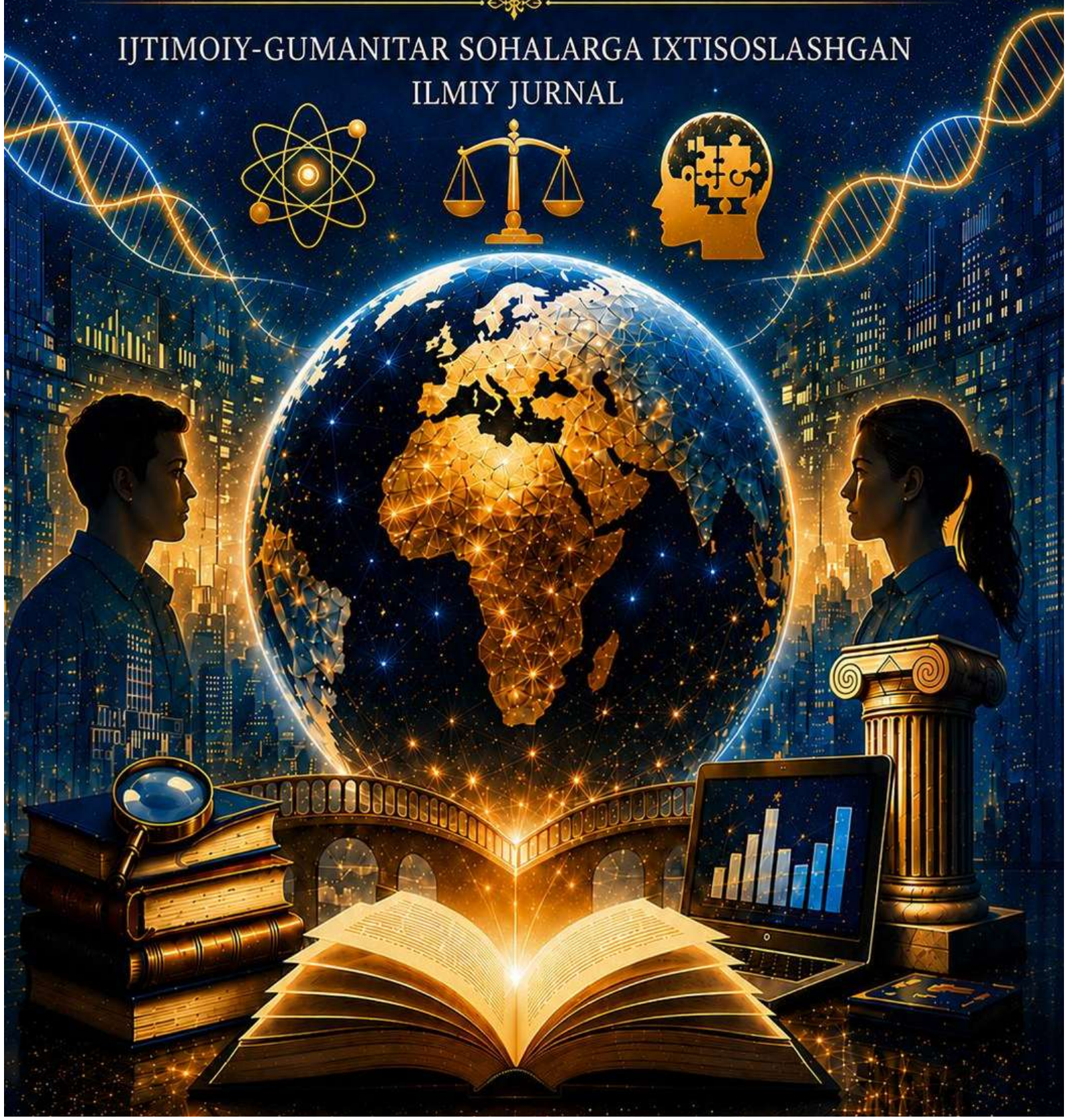
№3 2026

ISSN-L: 3093-9240

FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR

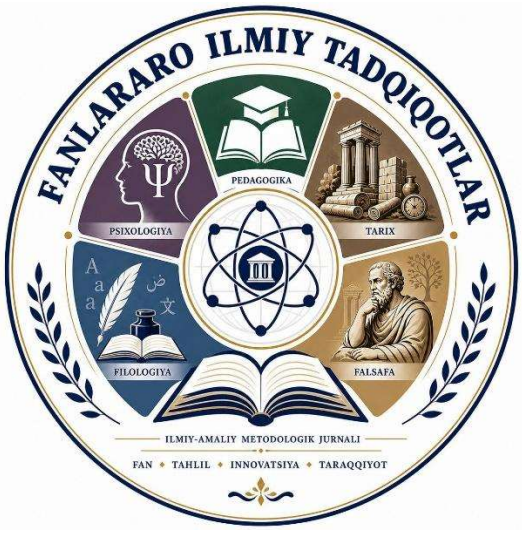
IJTIMOIY-GUMANITAR SOHALARGA IXTISOSLASHGAN
ILMIY JURNAL

FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR
ilmiy-amaliy metodologik jurnal

МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
научно-практический и методологический журнал

INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCH
scientific-practical and methodological journal

№3 2026

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi tomonidan 2026-yil 5-may sanasida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilib, 1564147-sonli rasmiy guvohnoma asosida faoliyat yuritadi.

BOSH MUHARRIR:
Ashurov Ramzidin Ramazonovich
psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

BOSH MUHARRIR O‘RINBOSARI
Ismatulloyev Abdullo Nasrulloyevich
psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

TAHRIRIYAT KENGASHI:
Rejep Uzyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Blinova Ye.E. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Abdullayeva B.S. – pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Ibragimova G.N. – pedagogika fanlari doktori, professor
Mamurov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Filippova O.G. – pedagogika fanlari doktori, professor (Rossiya)
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari doktori(DSc), professor
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Umarova N.Sh. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ismoilova N.Z. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Abdullayeva D.U. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Atabayeva N.B. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Jabborov X.X. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Akramov M.R. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Tuychieva S.M. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Gadoyeva M.I. – filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Rasulov Z.I. – filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Qurbonboyev A.N. – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Taniyeva G. M. – tarix fanlari doktori, professor
Davlatova S.T. – tarix fanlari doktori, professor
Qurbonova M. B. – tarix fanlari nomzodi, professor
Turdiyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Maxmudova D.A. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldashev S.R. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Botirova D.B. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Alimova Ye.G. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Джексембаева Г.С. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) (Qozog‘iston)
Jalilov N.A.– pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Vahobov A.A. – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Raxmatova M.M. – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xalilova R.R. – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Bobojonov Sh.U. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sharipov Sh.F. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bo‘tayev J.Sh. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bobojonova F. X. – tarix fanlari nomzodi, dotsent

Mas’ul muharrir:
Xayitov Xayotjon Xikmat o‘g‘li

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР
Ашуров Рамзидин Рамазонович
доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА
Исматуллоев Абдулло Насруллоевич
доктор философии (PhD) по психологическим наукам

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ
Реджеп Узюрек - доктор психологических наук, профессор (Турция)
Блинова Е.Е. - доктор психологических наук, профессор (Россия)
Стоюхина Н.Ю. - кандидат психологических наук, доцент (Россия)
Абдуллаева Б.С. - доктор педагогических наук (DSc), профессор
Ибрагимова Г.Н. - доктор педагогических наук, профессор
Мамуров Б.Б. - доктор педагогических наук, профессор
Филиппова О.Г. - доктор педагогических наук, профессор (Россия)
Мирзаева Ф.О. - доктор педагогических наук (DSc), профессор
Бафаев М.М. - доктор психологических наук (DSc), доцент
Умарова Н.Ш. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Исмоилова Н.З. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Абдуллаева Д.У. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Атабаева Н.Б. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Джабборов Х.Х. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Акрамов М.Р. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Туйчиева С.М. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Гадоева М.И. - доктор филологических наук (DSc), профессор
Расулов З.И. - доктор филологических наук (DSc), профессор
Курбанбоев А.Н. - доктор психологических наук (DSc), доцент
Таниева Г.М. - доктор исторических наук, профессор
Давлатова С.Т. - доктор исторических наук, профессор
Курбанова М.Б. - кандидат исторических наук, профессор
Турдиев Б. - доктор философских наук, профессор
Махмудова Д.А. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Юлдашев С.Р. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Ботирова Д.Б. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Алимова Е.Г. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Джексембаева Г.С. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам (Казахстан)
Жалилов Н.А. - доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент
Вахобов А.А. - доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент
Рахматова М.М. - доктор философии (PhD) по филологическим наукам, доцент
Халилова Р.Р. - доктор философии (PhD) по филологическим наукам, доцент
Бобожонов Ш.У. - доктор философии (PhD) по историческим наукам, доцент
Шарипов Ш.Ф. - доктор философии (PhD) по историческим наукам
Бутаев Ж.Ш. - доктор философии (PhD) по историческим наукам
Бобожонова Ф.Х. - кандидат исторических наук, доцент

Ответственный редактор
Хайитов Хаётжон Хикмат угли

EDITOR-IN-CHIEF
Ashurov Ramzidin Ramazonovich
Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF
Ismatulloyev Abdullo Nasrulloyevich
Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences

EDITORIAL BOARD
Rejep Uzyurek - Doctor of Psychological Sciences, Professor (Türkiye)
Blinova Ye.E. - Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyukhina N.Yu. - Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor (Russia)
Abdullaeva B.S. - Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Ibragimova G.N. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Mamurov B.B. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Filippova O.G. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Russia)
Mirzaeva F.O. - Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Bafaev M.M. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor
Umarova N.Sh. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Ismoilova N.Z. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Abdullaeva D.U. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Atabayva N.B. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Jabborov Kh. Kh. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Akramov M.R. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Tuychieva S.M. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Gadoeva M.I. - Doctor of Philological Sciences (DSc), Professor
Rasulov Z.I. - Doctor of Philological Sciences (DSc), Professor
Qurbonboev A.N. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor
Tanieva G.M. - Doctor of Historical Sciences, Professor
Davlatova S.T. - Doctor of Historical Sciences, Professor
Kurbonova M.B. - Candidate of Historical Sciences, Professor
Turdiev B. - Doctor of Philosophy Sciences, Professor
Makhmudova D.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Yuldashev S.R. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Botirova D.B. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Alimova Ye.G. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Dzheksembayeva G.S. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences (Kazakhstan)
Jalilov N.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor
Vahobov A.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor
Raxmatova M.M. - Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Khalilova R.R. - Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Bobojonov Sh.U. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences, Associate Professor
Sharipov Sh.F. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences
Butayev J.Sh. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences
Bobojonova F.X. - Candidate of Historical Sciences, Associate Professor

Managing Editor
Xayitov Xayotjon Xikmat ugli

O‘ZBEK XALQ MAQOLLARI: MILLIY TAFAKKUR VA BADIIY MEROS NAMUNASI

Karimova Muqaddas Abdisamatovna
San’atshunoslik fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Madaniyatshunoslik va nomoddiy madaniy meros
ilmiy-tadqiqot instituti ilmiy xodimi,
karimovamukaddas13@gmail.com
0009-0003-7450-8683

Annotatsiya. Mazkur maqolada o‘zbek xalq maqollarining kelib chiqishi, mazmun-mohiyati, tarbiyaviy ahamiyati hamda badiiy xususiyatlari tahlil qilingan. Maqollarning xalq og‘zaki ijodidagi o‘rni, ularning mavzu va ma’no jihatdan tasnifi yoritilgan. Shuningdek, maqollarda qo‘llanadigan poetik vositalar hamda ularning yosh avlod tarbiyasidagi ahamiyati misollar asosida ko‘rsatib berilgan.

Kalit so‘zlar: maqol, folklor, xalq og‘zaki ijodi, tarbiya, poetika, xalq donoligi, badiiy vositalar.

УЗБЕКСКИЕ НАРОДНЫЕ ПОСЛОВИЦЫ: ОТРАЖЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО МЫШЛЕНИЯ И ХУДОЖЕСТВЕННОГО НАСЛЕДИЯ

Аннотация. В данной статье рассматриваются происхождение, содержание, воспитательное значение и художественные особенности узбекских народных пословиц. Освещается роль пословиц в устном народном творчестве, а также их тематическая и смысловая классификация. Кроме того, на примерах показаны поэтические средства, используемые в пословицах, и их значение в воспитании молодого поколения. Ключевые слова: пословица, фольклор, устное народное творчество, воспитание, поэтика, народная мудрость, художественные средства.

UZBEK FOLK PROVERBS: A REFLECTION OF NATIONAL THINKING AND LITERARY HERITAGE

Annotation. This article analyzes the origin, essence, educational significance, and artistic features of Uzbek folk proverbs. The role of proverbs in oral folk literature, as well as their thematic and semantic classification, is discussed. The article also highlights the poetic devices used in proverbs and demonstrates their importance in the upbringing of the younger generation through various examples.

Keywords: proverb, folklore, oral folk art, education, poetics, folk wisdom, artistic devices.

KIRISH

O‘zbek xalq maqollari xalq og‘zaki ijodining eng qadimiy va sermazmun janrlaridan biri hisoblanadi. Ular xalqning asrlar davomida shakllangan hayotiy tajribasi, dunyoqarashi, axloqiy-me’yoriy qarashlari hamda ijtimoiy-falsafiy tafakkurining badiiy ifodasidir. Maqollar qisqa shaklda chuqur mazmunni ifodalashi, obrazlilik va umumlashma xususiyatiga egaligi bilan boshqa folklor janrlaridan ajralib turadi. Shu jihatdan ular nafaqat badiiy-estetik hodisa, balki muhim tilshunoslik va madaniyatshunoslik manbasi hamdir.

“Maqol” termini arab tilidagi “qavlun” so‘zidan kelib chiqqan bo‘lib, “so‘z”, “gap”, “hikmatli ibora” ma’nolarini anglatadi. Folklorshunoslikda maqol xalq tomonidan yaratilgan, avloddan avlodga og‘zaki tarzda o‘tib kelayotgan, ixcham shaklda tugal fikr ifodalovchi hikmatli janr sifatida talqin qilinadi[1]. Maqollarda xalqning mehnatga, odob-axloqqa, ilmga, vatanparvarlikka, do‘stlikka hamda insoniy munosabatlarga oid qarashlari mujassamlashgan bo‘ladi.

MAVZUNING O‘RGANILGANLIGI VA METODOLOGIYASI

Maqolga adabiy nuqtayi nazardan qiziqish, asar badiiyligini oshirish va badiiy til ravonligini ta’minlash uchun undan foydalanish hamma zamon so‘z san’atkorlarining diqqat markazida bo‘lgan. Yusuf Xos Hojib, Ahmad Yassaviy, Rabg‘uziy, Lutfiy, Alisher Navoiy, Bobur, Abulg‘ozi Bahodirxon, Munis, Ogahiy, Nodira, Muqimiy, Furqat, Avaz, Hamza, Sadriddin Ayniy, Fitrat, Cho‘lpon, Abdulla Qodiriy, Oybek, G‘afur G‘ulom va boshqa o‘nlab ijodkorlarning asarlari sinchiklab o‘rganilsa, ularning tarkibida qanchadan qancha maqollar ba’zan aynan, ba’zan o‘zgargan holda mavjudligiga ishonch hosil qilamiz. [2].

Ayniqsa, XI asrning ulkan tilshunos olimi, folklorshunos va etnograf Mahmud Koshg‘ariyning to‘plovchilik faoliyati va uning “Devoni lug‘otit turk” asari bunga yorqin misol bo‘la oladi. “Devon”da turli munosabatlar bilan turkiy xalqlar orasida keng tarqalgan 400 ga yaqin maqol va matallar ham keltiriladiki, ularning aksariyati bugun ham ayrim o‘zgarishlar bilan tilimizda muvaffaqiyatli ravishda ishlatilmoqda.

Ayrim tarixiy manbalarda yozilishicha Uyg‘urlardan meros bo‘lib qolgan Go‘kturk yodgorliklari va asarlarida so‘z, xabar, nutq, shon-shuhrat yoki biror narsa ma’nosini anglatuvchi sa fe’lidan olingan “sab” – “sav” so‘zi XI asrda Qoraxoniylar davrida Sharqiy turkiy o‘lkalarda, XIV asrda esa islom ta’siri ostidagi Qipchoq mintaqasida uchraydi. Ma’lumki, Mahmud Koshg‘ariy bu so‘zni ajdodlardan qolgan nasihatlar, shuningdek, maktublar, hikoyatlar, tarixiy voqealarni ifodalashda qo‘llagan. XI asrda mumtoz islom turkiy adabiyotining eng qimmatli asarlaridan biri

bo‘lgan “Qutadg‘u bilig”da Yusuf Xos Hojib arab va ehtimol fors ta’sirida “mesel” atamasini ishlatadi [3].

Bu orinda adabiyotimiz tarixida maqollar asosida yaratilgan asarlar ham mavjudligini ta’kidlab o‘tish zarur. Masalan, Muhammad Sharif Gulxaniyning “Zarbulmasal” asari tarkibida 300 dan ortiq maqol bor. Yoki, Sulaymonqul Rojiy o‘zining “Zarbulmasal” asarida 400 dan ortiq maqolni she’riy vaznga solganligi ham e’tiborga loyiq hodisadir[4].

Maqollar o‘zining didaktik mohiyati bilan ham alohida ahamiyat kasb etadi. Ular kishilarni ezgulikka, halollikka, mehnatsevarlikka undaydi, salbiy illatlarni esa tanqid qiladi. Shu sababli maqollar xalq pedagogikasining muhim vositalaridan biri sifatida qaraladi. Masalan, “Mehnatning tagi rohat”, “Odobning boshi til”, “Yaxshi do‘st jon ozig‘i” kabi maqollar insonni komillikka yetaklovchi hayotiy xulosalarni ifodalaydi. Oddiy nasihat unutilishi mumkin, ammo maqol xotirada qoladi. Chunki xalq donoligi qisqa va lo‘nda maqollarda o‘z aksini topadi. Maqollar xalq pedagogikasining eng muhim vositalaridan biri hisoblanadi. Ular yosh avlodni: halollikka, mehnatsevarlikka, sabr-toqatga, odoblilikka, ilm olishga, vatanparvarlikka chorlaydi.

Masalan, “Ilm olgan xor bo‘lmas” maqoli ilmning inson hayotidagi o‘rnini ko‘rsatsa, “Odobning boshi til” maqoli muomala madaniyatining ahamiyatini ta’kidlaydi. Maqollar insonni ogohlantirish, nasihat qilish va to‘g‘ri yo‘lga undash vazifasini bajaradi. Shu jihatdan ular tarbiya jarayonida ota-onalar va ustozlar tomonidan keng qo‘llaniladi.

O‘zbek xalq maqollari mazmun va shakl jihatidan rang-barangdir. Ular mavzusiga ko‘ra mehnat, ilm, do‘stlik, vatan, muhabbat, odob-axloq, tabiat va turmush bilan bog‘liq guruhlarga ajratiladi. Jumladan, mehnat mavzusidagi maqollar inson faoliyatining qadri va zarurligini ulug‘laydi: “Ter to‘kkan to‘q yashar”, “Mehnat qilgan elda aziz”, “Yer haydasang kuz hayda”.

Ilm haqidagi maqollarda esa ma’rifatning inson hayotidagi o‘rni aks etadi: “Bilim baxt kaliti”, “Hunarli kishi xor bo‘lmas”, Ilmli ming yashar, ilmsiz bir yashar”.

Mazkur maqollar yoshlarni ilm olishga va kasb-hunar egallashga undaydi.

Do‘stlik va insoniylik haqidagi maqollar insoniy munosabatlarning naqadar muhim ekanligini ko‘rsatadi: “Yaxshi do‘st jon ozig‘i”, “Do‘st boshga kulfat tushganda bilinadi”, “Hisobli do‘st ayrilmas.”

Vatan haqidagi maqollar insonni vatanni sevib ardoqlashga o‘rgatadi: “Ona yurting oltin beshiging”, “Vatansiz inson ildizsiz daraxt”, “Bulbul chamanni sevar-inson vatanni”.

TAHLIL VA NATIJALAR

Maqollar xalq og‘zaki ijodining boshqa janrlaridan ayrim jihatlari bilan farqlanadi. Masalan, ertak, rivoyat, afsona yoki dostonlarda voqealar hikoya tarzida bayon qilinsa, maqollarda hayotiy hodisalarga nisbatan xalqning tayyor xulosasi, hukmi yoki munosabati ifodalanadi. Shu sababli maqollar lo‘nda, ixcham va tugal fikr shaklida bo‘ladi.

Maqollar quyidagi xususiyatlarga ega:

- qisqa va aniq shaklda bo‘lishi;
- chuqur hayotiy mazmunni ifodalashi;
- obrazlilikka ega bo‘lishi;
- xalq tajribasi asosida yuzaga kelishi;
- tarbiyaviy va didaktik ahamiyat kasb etishi.

Masalan: “Mehnatning tagi rohat”, “Tilga e’tibor — elga e’tibor”, “Ko‘p o‘yla, oz so‘yla”, “Do‘st achitib gapirar, dushman kuldirib”.Ushbu maqollarda inson hayotiga oid muhim axloqiy tamoyillar ifodalangan[5].

Maqollar ma’no xususiyatiga ko‘ra ham bir necha turga bo‘linadi. Ayrim maqollar o‘z ma’nosida qo‘llansa, ba’zilari ko‘chma ma’noda ishlatiladi

O‘z ma’nosida qo‘llanadigan maqollar

Bunday maqollar to‘g‘ridan-to‘g‘ri ma’noni bildiradi.

Masalan:

“Yer haydasang kuz hayda.”

Ko‘chma ma’noda qo‘llanadigan maqollar

Bu turdagi maqollarda fikr ramziy tarzda ifodalanadi.

Masalan:

“Baliq boshidan chiriydi.”

Mazkur maqolda jamiyatdagi muammolar yuqori tabaqadan boshlanishi obrazli tarzda ifodalangan.

Ham o‘z, ham ko‘chma ma’noda qo‘llanadigan maqollar

Masalan:

“Quruq qoshiq og‘iz yirtar.”

Folklorshunos olimlar maqollarni turli mezonlar asosida tasniflaydilar. Jumladan:

1. Alfavit tartibidagi tasnif. Bunda maqollar alifbo tartibida joylashtiriladi.
2. Mavzu asosidagi tasnifda esa maqollar mazmuniga ko‘ra guruhlarga bo‘linadi.
3. Poetika va badiiy tuzilishga ko‘ra tasnifda maqollarning badiiy va poetik xususiyatlari o‘rganiladi.
4. Tarixiy tasnifda turli davrlarda yaratilgan maqollar tarixiy xususiyatlariga qarab ajratiladi.

5. Strukturaviy tasnif. Maqollar ikki qismli, to‘rt qismli yoki murakkab tuzilishga ega bo‘lishi mumkin.

Masalan: “Arg‘umoqda yol yo‘q deb, Yo‘lga tashlab ketmanglar. Er yigitda mol yo‘q deb, Yovga tashlab ketmanglar”.

Strukturaviy jihatdan maqollar ikki qismli, to‘rt qismli va ko‘p komponentli shakllarda uchraydi. Masalan: “Do‘st achitib gapirar, Dushman kuldirib.”

Mazkur maqolda tazod san’ati qo‘llangan. Do‘st va dushman qarama-qarshi qo‘yilib, chuqur ma’no yuzaga chiqarilgan[6].

Tazod san’ati orqali do‘st va dushman qarama-qarshi qo‘yilgan. Qarama-qarshilik asosidagi bunday badiiy usul maqollarning ta’sirchanligini oshiradi. Shuningdek, metafora, o‘xshatish, takror, ritmik parallelizm, qofiya kabi poetik vositalar ham maqollarda faol qo‘llanadi. “Et bilan tirnoqni ajratib bo‘lmas” maqolida insonlar o‘rtasidagi yaqinlik metaforik ifodalangan.

Maqollarning badiiy xususiyatlaridan biri ularning ritmik va ohangdor tuzilishidir. Ayniqsa, she’riy shakldagi maqollar xalq orasida tez yodda qoladi:

“Bo‘zchi bilganin to‘qir, Baxshi bilganin o‘qir.”

Mazkur maqolda qofiyadoshlik va parallel sintaktik qurilish orqali fikrning obrazliligi kuchaytirilgan. Maqolning asosiy mazmuni har kim o‘z qobiliyati va bilimi asosida ish tutishini anglatadi. Shu sababli maqollar faqat maishiy nutqda emas, balki badiiy adabiyotda ham keng qo‘llaniladi.

XULOSA

O‘zbek xalq maqollari xalqning ko‘p asrlik donoligi, hayotiy tajribasi va ma’naviy qarashlarini aks ettiruvchi bebaho madaniy merosdir. Maqollar xalq tafakkurining mahsuli sifatida insonni yaxshilikka, mehnatsevarlikka, ilm olishga va odoblilikka chorlaydi.

Maqollar bugungi kunda ham o‘z ahamiyatini yo‘qotmagan bo‘lib, yosh avlodni tarbiyalash, nutq madaniyatini rivojlantirish hamda milliy qadriyatlarni asrashda muhim vosita bo‘lib xizmat qilmoqda. Chunki xalqning eng uzoq yashaydigan boyligi, aynan uning so‘zidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbek tilining izohli lug‘ati. 4-jild. – Toshkent: Ensiklopediya, 2008. – B. 192.
2. O’zbek xalq maqollari **www.ziyouz.com** kutubxonasi
3. Aksoy, Ömer Asım. Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1995. – B.27.

4. Mirzayev T., Musaqulov A., Sarimsoqov B. O’zbek xalq maqollari – Toshkent: Sharq, 2005.
5. Murodova M. Folklor va etnografiya. – Toshkent: Aloqachi, 2008. – B. 43.
6. Suvonqulova N. O’zbek xalq maqollari. – Toshkent: Adabiyot uchqunlari, 2014. – B. 152.

O‘SMIR SPORTCHILARNING STRESS HOLATIGA BARQARORLIGI XUSUSIYATLARI **Abdurasulov Rustam Abduraimovich**	**6**
BO‘LAJAK MUTAXASSISLARNING KASBIY RIVOJLANISHIGA QARATILGAN ILMIY TADQIQOTLAR TAHLILI **Tuychiyeva Saodat Melikuziyevna**	**19**
OLIY TA’LIM MUASSASALARI BITIRUVCHILARIDA SHAXSIY QADRIYATLARNING KASBIY KARYERANI REJALASHTIRISHDAGI IJTIMOIY-PSIXOLOGIK AHAMIYATI **Xolyigitova Nasiba Xabibullayevna**	**25**
O‘QUVCHILARNING DEMOKRATIK VA AVTORITAR USLUBDAGI O‘QITUVCHILAR SHAXSIGA NISBATAN PSIXOSEMANTIK TASAVVURLARI **Turayeva Dilafruz Rustamboevna**	**32**
NOGIRON FARZANDLI TURLI YOSHDAGI ONALARNING PSIXOLOGIK FAROVONLIGI BILAN DEPRESSIYA, XAVOTIR VA STRESS O‘RTASIDAGI O‘ZARO BOG‘LIQLIK **Kasimova Xulkar Atabayevna**	**45**
TURLI YOSH DAVRLARIDA PERFEKTSIONIZM VA PROKRASTINATSIYA XUSUSIYATLARINING O‘ZARO ALOQADORLIGI **Nazaraliyeva Marhabo Xayitboyevna**	**52**
SHAXSDA IMPOSTER SINDROMINING INTROVERSIYA, EKSTROVERSIYA, NEVROTIZM VA IJTIMOIY TAQQOSLASH BILAN BOG‘LIQLIGI **Yuldasheva Nilufarxon Sherqo‘zi qizi**	**61**
TALABALARDA OPTIMIZM XUSUSIYATI VA MUAMMONI HAL QILISH QOBILIYATINING RIVOJLANISHIDAGI PSIXOLOGIK XUSUSIYATLAR **Ko‘chkinova Zulxumor Shohobiddin qizi**	**73**
TALABALAR IQTISODIY XULQ-ATVORINING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK DETERMINANTLARI: GENDER TAHLILI **Yuldosheva Gavhar O‘tkirovna**	**82**

PROBLEMS AND NECESSARY CONSIDERATIONS OF ECOLOGICAL AND BIOPHYSICAL EDUCATION **Tuksanova Zilola Izatulloyevna**	**90**
TA'LIM JARAYONIDA TEXNIK TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISH MODELI **Z.F. Amirova**	**95**
XIX ASR OXIRI-XX ASR BOSHLARIDA SAMARQAND VILOYATI SHAHAR AHOLISI VA MA'MURIY BOSHQARUV TIZIMIDAGI O'ZGARISHLAR **Bo'tayev Jonibek Shodiyevich**	**102**
MAQOM SAN'ATINI O'QITISHDA RAQAMLI PLATFORMALAR VA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI **Sunnatillayev Asatillo Sunnatovich**	**108**
O'ZBEK XALQ MAQOLLARI: MILLIY TAFAKKUR VA BADIIY MEROS NAMUNASI **Karimova Muqaddas Abdisamatovna**	**116**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VAZIRLIGI HUZURIDAGI
AXBOROTLASHTIRISH VA TELEKOMMUNIKASIYALAR SOHASIDA NAZORAT INSPEKSIYASI

ГУВОҲНОМА

№1564147 Фаол

"FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR" MAS'ULIYATI CHEKLANGAN JAMIYAT

Оммавий ахборот воситаси давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома

ЛИЦЕНЗИЯ РЕЕСТРИ БЎЙИЧА ТАРТИБ РАҚАМИ
C-5669890

СТИР (СОЛИҚ ТЎЛОВЧИНИНГ ИДЕНТИФИКАЦИОН РАҚАМИ)
312386344

АМАЛ ҚИЛИШ МУДДАТИ
05.05.2026дан - - чексиз

ЖОЙЛАШГАН МАНЗИЛИ (ПОЧТА МАНЗИЛИ)
Тошкент шаҳри, Сирғали тумани, Янги Бунёдобод МФЙ, Сергели 6а мавзеси, 8-уй, 148-хонадон

ВАКОЛАТЛИ ОРГАН
Ўзбекистон Республикаси Рақамли технологиялар вазирлиги ҳузуридаги Ахборотлаштириш ва телекоммуникациялар соҳасида назорат инспекцияси

05.05.2026 18:22
TAQDIM ETILGAN SANA

Гувоҳнома **№1564147**

Faoliyat turi

Оммавий ахборот воситаси сифатида фаолиятни амалга ошириш

Qo'shimcha ma'lumotlar

ҚЎШИМЧА МАЪЛУМОТЛАР

Оммавий ахборот воситасининг номи	Fanlararo ilmiy tadqiqotlar
Оммавий ахборот воситасининг тили	o'zbek, rus va ingliz tili
Оммавий ахборот воситасининг тури	Журнал

ТАРҚАТИЛИШ ҲУДУДИ ВА ШАКЛИ

Тарқатилиш ҳудуди ва шакли	Республика миқёсида
Viloyat	
Тарқатилиш шакли	Онлайн

License SYSTEM

05.05.2026 18:22
TAQDIM ETILGAN SANA

Materiallar ko‘chirib bosilganda **“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar”** jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart.

***

Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.
Ilmiy maqolalar tahririyat tomonidan ko‘rib chiqiladi. Tahririyat a’zolarining jurnal ruknlariga mos kelmagan, ko‘rsatilgan talablarga mos bo‘lmagan maqolalarni nashr qilmaslik huquqi bor.

***

“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” jurnali 05.05.2026-yildan O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi tomonidan 2026-yil 5-may sanasida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilib, 1564147-sonli rasmiy litsenziya asosida faoliyat yuritadi.

***

Yuborilgan maqolalarning barchasi “Antiplagiat” tizimida tekshiriladi.
Jurnalda nashr etilgan materiallar va ma’lumotlarning to‘g‘riligiga mualliflar mas’ul.

“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” ilmiy-amaliy metodologik jurnali barcha ta’lim muassasalari va ilmiy izlanuvchilarni hamkorlikka chorlaydi.

Muassis: “Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” MCHJ
Tahririyat manzili: Toshkent shahar Sergili tumani Yangi Bunyodobod MFY 8-uy
https://fanlararotadqiqotlar.uz/